

1 Sreda 28. Jun 2017.

2 Hag, Holandija

3 Specijalizovano veće Ustavnog suda Kosova

4 [Odluka]

5 [Otvorena sednica]

6 --- Započeta u 12:00 časova

7 SUDIJA PAUER-FORD: Molim sudskog službenika da najavi predmet.

8 SUDSKI SEKRETAR: Specijalizovano veće Ustavog suda Specijalizovanih veća Kosova

9 Sudija En Pauer Ford predsedavajući sudija, dr Fidelma Donlon sekretar i Rijaz

10 Hajder sudski službenik u predmetu KSC-CC-PR-2017-03 upućivanje izmenjenog i

11 dopunjenog Pravilnika o postupku i dokazima u skladu sa članom 19(5) Zakona.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA: Dobar dan. Otvaram sednicu povodom izricanja Odluke

13 Specijalizovanog veća Ustavnog suda u predmetu upućivanja na ocenu ustavnosti

14 Pravilnika o postupku i dokazima, na osnovu člana 19(5) zakona broj 05/L 053 o

15 Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, u daljem tekstu Zakon.

16 Predsednica Specijalizovanih veća Kosova, sudija sa Plenarne sednice i

17 široka javnost su blagovremeno obavešteni o danu i vremenu održavanja ove

18 sednice.

19 Predsednica Specijalizovanih veća Kosova je bila predsedavajući sudija na

20 Plenarnoj sednici sa koje su izmene i dopune u Pravilniku o postupku i

21 dokazima upućene na ocenu ustavnosti i ja joj ovom prilikom želim dobrodošlicu

22 u ime Panela Ustavnog suda.

23 Postupak.

24 Pravilnik o postupku i dokazima kojim se uređuje rad Specijalizovanih

25 veća Kosova, usvojen je na Plenarnoj sednici sudija Specijalizovanih veća

1 Kosova, 17. marta 2017. godine. Dana 27. Marta 2017. Pravilnik je upućen
2 Specijalizovanom veću Ustavnog suda, u skladu sa članom 19(5) Zakona, radi
3 preispitivanja njegove usaglašenosti sa Poglavljem II Ustava Republike Kosovo,
4 uključujući član 55.

5 Odlukom donesenom 26. aprila 2017. godine, sud je ustanovio da 9 od 208
6 pravila u Pravilniku nije usaglašeno sa Poglavljem II Ustava i da jedno
7 pravilo ne može da progłosi usaglašenim sa Poglavljem II Ustava.

8 Upućivanje na ocenu ustavnosti.

9 Izmene i dopune u Pravilniku o postupku i dokazima usvojene su 29. maja
10 2017. godine, na Plenarnoj sednici na kojoj nisu zasedale jedino sudije
11 Ustavnog suda.

12 31. Maja 2017. izmene i dopune u Pravilniku su upućene Sudu u skladu sa
13 članom 19(5) Zakona.

14 Istorijat.

15 Specijalizovano veće Ustavnog suda je osnovano u okviru postojećeg Ustavnog
16 suda Republike Kosovo i ocenom ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima ono
17 ostvaruje svoju nadzornu nadležnost nad Specijalizovanim većima i
18 Specijalizovanim tužilaštvom, te na taj način dodatno garantuje poštovanje
19 Ustava.

20 Sud je počev od datuma kada su izmene i dopune u Pravilniku upućene na ocenu
21 ustavnosti imao na raspolaganju 30 dana da ih preispita i da obezbedi njihovu
22 usaglašenost sa Poglavljem II Ustava.

23 Specijalizovano veće Ustavnog suda je 8, 9, 23. i 24. juna 2017. vodilo
24 raspravu iza zatvorenih vrata o izmenama i dopunama u Pravilniku.

25 Ja ću sada pročitati kratak rezime Odluke koju je sud doneo danas 28. juna

1 2017. a zatim ću pročitati izreku Odluke.

2 Rezime nije sastavni deo Odluke i ne obavezuje Specijalizovano veće Ustavnog
3 suda. Primerak rezimea biće dostupan po završetku ove sednice.

4 Kompletan tekst odluke, takođe će biti dostupan na internet sajtu
5 Specijalizovanih veća.

6 Predmet.

7 U predmetu koji je upućen Specijalizovanom veću Ustavnog suda Kosova,
8 postavlja se pitanje da li su izmene i dopune Pravilnika usaglašene sa
9 Poglavljem II Ustava Republike Kosovo. Poglavlje II Ustava se odnosi na
10 osnovna prava i slobode.

11 Pre svakog daljeg razmatranja, Sud je najpre utvrdio da je upućivanje
12 predmeta prihvatljivo, pošto je izvršeno u skladu sa Zakonom.

13 Prilikom preispitivanja izmena i dopuna u Pravilniku, Sud se rukovodio
14 članom 19(2) Zakona koji odražava najviše standarde međunarodnog prava
15 ljudskih prava sa ciljem da se obezbedi pravično i ekspeditivno suđenje,
16 Uvodna opaska.

17 Sud je uočio, da su reagujući na odluku od 26. aprila 2017. sudije na
18 plenarnoj sednici izmenile i dopunile niz odredbi na takav način da se
19 izmenama i dopunama ograničavaju, ponekad i u znatnoj meri, ovlašćenja
20 Specijalizovanog tužioca u vezi sa istragom krivičnih dela. Na primer, znatno
21 su svedene kategorije lica nad kojima mogu da se sprovode specijalne istražne
22 radnje i od kojih mogu da se pribave određeni dokazni materijali.

23 Sud smatra neophodnim da naglasi kako se cilj Odluke koju je doneo 26.
24 aprila 2017. nije sastojao u tome da se istražni kapaciteti Specijalizovanog
25 tužioca ograniče uopšte uzev. Takav pristup sa sobom bi nosio opasnost da se

1 Specijalizovani tužilac osujeti u vršenju svojih zakonskih obaveza.
2 Zaključci koje je Sud izneo, imali su za cilj da se u slučajevima kada vršenje
3 istražnih ovlašćenja tužioca zadire u ustavom zagarantovana osnovna ljudska
4 prava i slobode, obezbedi uvođenje adekvatnih zaštitnih mehanizama, i po
5 potrebi, sudskog nadzora i kontrole. Na taj način treba da se postigne
6 odgovarajuća ravnoteža između međusobno suprotstavljenih javnih i pojedinačnih
7 interesa koji su u datim slučajevima sporni.

8 Zaključci.

9 Pravilo 19(3) - Odsutnost sudija.

10 Sada je jasno da će svako zasedanje koje se održava pred Specijalizovanim
11 većima Kosova predstavljati zasedanje pred Zakonom ustanovljenim sudom kao što
12 to iziskuje član 31(2) Ustava.

13 Shodno tome, Sud smatra da pravilo 19(3) nije neusaglašeno sa Poglavljem II
14 Ustava.

15 Pravilo 30 i pravilo 31 - Opšte odredbe i minimalni mehanizmi zaštite opšte
16 prirode.

17 Sud uočava da je na Plenarnoj sednici u pravilu 30 uvedena svojevrsna
18 opšteprimenljiva regulativa koja sadrži niz opštih odredbi primenljivih na sve
19 istrage a kojima se, *inter alia*, Specijalizovani tužilac obavezuje da u svakom
20 trenutku postupa u skladu sa osnovnim ljudskim pravima.

21 Sud takođe napominje da je na Plenarnoj sednici uvedena nova odredba, to
22 jest pravilo 31, novom odredbom se predviđaju minimalni mehanizmi zaštite
23 opšte prirode, koji se primenjuju na sve istražne radnje koje bi mogle da
24 ugroze osnovna ljudska prava. Takve radnje mogu da se odobre, i da se vrše
25 samo u slučajevima kada su "neophodne za potrebe istrage", kada je stepen u

1 kojem se ugrožavaju osnovna prava "srazmeran legitimnom cilju istrage" i "ne
2 stoji u suprotnosti sa suštinom zagarantovanih prava".

3 Sud pozdravlja te dodatne odredbe koje imaju za cilj da obezbede pojačanu
4 zaštitu osnovnih ljudskih prava, i uverio se da se njima ispunjavaju neophodni
5 uslovi predviđeni Ustavom. Shodno tome, Sud smatra da pravila 30 i 31 nisu
6 neusaglašena sa Poglavljem II Ustava.

7 Pravilo 32 i pravilo 33 - Čuvanje, skladištenje, zaštita, povraćaj i
8 uništavanje prikupljenih ili zaplenjenih materijala.

9 Sudije na Plenarnoj sednici su reagovale na zaključke Suda o nepostojanju
10 dovoljnih zaštitnih mehanizama u različitim oblastima navedenim u odluci od 26.
11 aprila. 2017. tako što su usvojile određene sveobuhvatne odredbe. Pravila 32 i
12 33 se primenjuju na materijale koje Specijalizovani tužilac pribavi putem
13 specijalnih istražnih radnji, tokom pretresa i plenidbe a primenjuju se i na
14 uzorke telesnih materijala.

15 Sud je međutim ustanovio da sudije na Plenarnoj sednici jesu naložile da
16 se svi takvi materijali na odgovarajući način čuvaju, skladište i štite, ali
17 nisu iznele postupke kojima bi se omogućilo to odgovarajuće čuvanje,
18 skladištenje i zaštita. Sud napominje da je na Plenarnoj sednici rešeno da se
19 te dužosti delegiraju postupajućem Panelu.

20 Sud prihvata da je neophodno uložiti dosta vremena i primeniti opsežna, uža
21 stručna znanja, kako bi se razvila detaljna procedura za to, kako da se na
22 "odgovarajući način" čuvaju, na primer ćelijski podaci u okviru mobilne
23 telefonije, evidencija komunikacije lične prirode i drugi osetljivi
24 materijali.

25 Po mišljenju Suda, pristup usvojen u izmenjenom i dopunjenom Pravilniku,

1 mogao bi da prouzrokuje određene poteškoće u praksi, pa će shodno tome biti
2 neophodno da se postojeće odredbe dopune konkretnim smernicama u vidu propisa,
3 naročito kada je reč o tehničkim pitanjima kao što su skladištenje i čuvanje
4 određene vrste podataka.

5 Međutim, Sud smatra da odredbe pravila 32 i 33, na prvi pogled nisu
6 neusaglašene sa Poglavljem II Ustava.

7 Pravilo 34 - Uslovi za preduzimanje specijalnih istražnih radnji.

8 U pravilu 34 se bliže navodi priroda krivičnih dela u vezi sa kojima
9 legitimno mogu da se sprovode specijalne istražne radnje, uključujući naloge o
10 presretanju komunikacija. U pravilu se takođe definišu kategorije lica u
11 odnosu na koja može da se izda nalog za vršenje specijalnih istražnih radnji.
12 Imajući na umu proceduralnu obavezu Specijalizovanog tužioca da vrši efikasnu
13 istragu određenih krivičnih dela, moglo bi se postaviti pitanje u vezi sa usko
14 definisanom kategorijom lica koja mogu da predstavljaju predmet specijalnih
15 istražnih radnji.

16 Međutim, Sud smatra da pravilo 34, na prvi pogled nije neusaglašeno sa
17 Poglavljem II Ustava.

18 Pravilo 35 i pravilo 36 - Specijalne istražne radnje po odobrenju Panela ili
19 po nalogu Specijalizovanog tužioca.

20 Pravilom 35 se predviđaju specijalne istražne radnje koje odobrava Panel. U
21 pravilu se jasno ograničava vremensko trajanje takvih radnji, koje mogu da
22 obuhvataju tajni nadzor i presretanje komunikacija, pri čemu se Panel
23 obavezuje da navede vremenski period za koji eventualno daje odobrenje.
24 Pravilom se takođe predviđaju efikasni zaštitni mehanizmi, kao što su
25 ograničenje vremenskog perioda tokom kojeg specijalne istražne radnje mogu

1 prvobitno da se odobre, uslovi pod kojima taj vremenski period može da sa
2 produži, okolnosti u kojima odobrene radnje moraju da se obustave, kao i
3 neophodni sudski nadzor i kontrola nad sprovođenjem radnji. Pravilom 36 se
4 predviđaju specijalne istražne radnje koje Specijalizovani tužilac može da
5 preduzme u jasno određenim okolnostima, a koje se *ex post facto* podvrgavaju
6 sudskoj kontroli.

7 Sud se uverio da pravila 35 i 36 na prvi pogled nisu neusaglašena sa
8 Poglavljem II Ustava.

9 Pravilo 37 i pravilo 38 - Pretres i plenidba po odobrenju Panela ili po
10 naredbi Specijalizovanog tužioca.

11 Ova pravila odnose se na pretres i plenidbu koji se obavljaju po odobrenju
12 Panela ili ih vrši Specijalizovani tužilac.

13 Sud smatra da pravilo 37 uspostavlja oštriji kriterijum nužnosti u vezi sa
14 uslovima pod kojim Specijalizovani tužilac može da zatraži odobrenje Panela za
15 pretres i plenidbu.

16 Sud naglašava da prilikom tumačenja i primene pravila 37 u praksi, Panel
17 treba da se postara da eventualno ometanje bude u skladu sa zakonom, ali i da
18 ima u vidu da je potrebno uspostaviti pravičnu ravnotežu između prava na
19 lični integritet i privatnost sa jedne strane, i potrebe sa druge strane da
20 Specijalizovani tužilac sprovodi efikasnu istragu.

21 Pravilo 38 nalaže da Specijalizovani tužilac razmotri nužnost pretresa i
22 plenidbe i srazmernost ometanja koje te radnje izazivaju. Pored toga, ovo
23 pravilo predviđa *ex post facto* sudsko preispitivanje koje se tiče pitanja
24 zakonitosti i srazmernosti date radnje. Sud se uverio da su sudije na
25 Plenarnoj sednici rešavale u skladu sa zaključcima izloženim u Odluci od 26.

1 aprila 2017.

2 Sud smatra da na prvi pogled pravila 37 i 38 nisu neusaglašena sa Poglavljem
3 II Ustava.

4 Pravilo 39 - Izvršenje pretresa i plenidbe.

5 Pravilom 39 uređuju se pretres i plenidba bez prethodnog sudskog odobrenja
6 kao i pretres i plenidba sa *ex post facto* sudskim odobrenjem. U ovom pravilu
7 se sa potrebnim stepenom preciznosti navode procedure koje se moraju
8 poštovati prilikom izvršenja pretresa i plenidbe.

9 U kontekstu izvršenja pretresa, Sud primećuje da pravilnik ne predviđa
10 konkretno daljinsko pretraživanje kompjuterskih uređaja sa ciljem da se takvim
11 pretraživanjem pribavi relevantni dokazni materijal ili kopiraju podaci.
12 Istražni organi sve više smatraju da je takvo daljinsko pretraživanje uređaja
13 osumnjičenih lica, važno i neophodno istražno sredstvo u borbi protiv teških i
14 složenih krivičnih dela. Takvo daljinsko pretraživanje treba razlikovati od
15 rutinskog pretraživanja hard diska i presretanja kompjuterske komunikacije
16 osumnjičenog lica.

17 Premda nekoliko pravila sadrži minimalne zaštitne mehanizme u oblasti
18 tehničke infiltracije, Sud smatra da je daljinsko pretraživanje izuzetno
19 invazivna istražna metoda koja će zahtevati strožije uslove kako bi se
20 obezbedilo da ometanje izazvano na ovaj način ostane u granicama ustavno
21 dozvoljenog. Sud smatra da bi sudije mogle da razmotre ova pitanja na
22 Plenarnoj sednici u budućnosti. Sud je međutim zaključio da postojeće odredbe
23 pravila 39 na prvi pogled, nisu neusaglašene sa Poglavljem II Ustava.

24 Pravilo 41 - Prikupljanje uzoraka telesnih materijala radi veštačenja.

25 Premda Sud uočava da su sudije na Plenarnoj sednici u znatnoj meri suzile

Odluka (Otvorena sednica)

1 kategoriju lica od kojih mogu da se uzmu telesni uzorci na osnovu naloga suda,
2 a u odsustvu dobrovoljnog pristanka, Sud uprkos tome smatra da pravilo 41 nije
3 neusaglašeno sa Poglavljem II Ustava.

4 Pravilo 57(4) - Razmatranje i preispitivanje sudskog pritvora.

5 Sud zaključuje da pravilo 57(4) kojim se predviđa puštanje na slobodu lica
6 na teritoriji treće države nije neusaglašeno sa Poglavljem II Ustava.

7 Pravilo 137 - Opšte odredbe.

8 Na Plenarnoj sednici izbrisana odredba u vezi sa kojom Sud u svojoj odluci
9 od 26. aprila. 2017. nije mogao da ustanovi da li je usaglašeno sa Ustavom.

10 Sud potvrđuje da pravilo 137 nije neusaglašeno sa Poglavljem II Ustava.

11 Pravilo 161 - Status oslobođenog lica.

12 Pravilom 161 predviđa se da se lice koje se nalazi u pritvoru a kojem je
13 izrečena oslobađajuća presuda, odmah pusti na slobodu, izuzev u slučajevima
14 kada je zakonito pritvoreno ili odslužuje kaznu zbog drugih krivičnih dela.

15 Sud smatra da pravilo 161 nije neusaglašeno sa Poglavljem II Ustava.

16 Izreka.

17 Iz navedenih razloga Sud jednoglasno:

18 1. Izjavljuje da je upućivanje predmeta na ocenu ustavnosti prihvatljivo.

19 2. Smatra da pravila 19, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39,

20 41, 57, 137 i 161 nisu neusaglašena sa Poglavljem II Ustava.

21 3. Smatra da je Pravilnik o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima
22 Kosova u skladu sa Poglavljem II Ustava.

23 Odluka stupa na snagu odmah.

24 Ovim se završava današnja sednica koju ujedno i zaključujem.

25 Molim ustanite.

Specijalizovano veće Ustavnog suda Kosova
Odluka (Otvorena sednica)

-- Zasedanje završeno u 12.41 posle podne.